

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 6 lutego 2018 r.

Adam Bodnar

III.7064.21.2018.JA

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

**ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa**

Pragnę poinformować Panią Minister, iż podczas spotkań regionalnych Rzecznika Praw Obywatelskich w województwie świętokrzyskim oraz województwie podkarpackim, które odbyły się w dniach 22-26 stycznia 2018 r. często pojawiającym się problemem była kwestia dostępu do świadczenia wychowawczego tzw. 500+ rodziców samotnie wychowujących dzieci.

Uczestnicy spotkań wskazywali, iż nowelizacja art. 8 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.) dokonana przez art. 15 pkt 4 i 12 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 1428), na mocy której ustalenie alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców jest konieczne do uzyskania przez osobę deklarującą samotne wychowywanie dziecka prawa do świadczenia wychowawczego na to dziecko, powoduje, że część rodziców traci prawo do świadczenia, gdyż nie jest w stanie sprostać wymogom ustawowym.

Zgodnie z treścią art. 19 ust. 4 - 6 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przypadku, gdy osoba samotnie wychowująca dziecko, której prawo do świadczenia wychowawczego w stosunku do danego dziecka uzależnione jest od ustalenia

na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i nie dołączy do wniosku tego tytułu wykonawczego, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i, w zakresie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w stosunku do tego dziecka, wyznacza termin 3 miesięcy na dostarczenie tytułu wykonawczego. W przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5 ustawy, w wyznaczonym terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W sytuacji, gdy osoba samotnie wychowująca dziecko nie dostarczy, w terminie 3 miesięcy tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, potwierdzającego ustalenie na rzecz dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego, ponieważ sąd wydał postanowienie w przedmiocie odmowy udzielenia zabezpieczenia w sprawie o alimenty, bieg 3-miesięcznego terminu ulega zawieszeniu do dnia dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5 ustawy. W takim przypadku świadczenie wychowawcze przysługuje:

- od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej niż od miesiąca, od którego rodzic został zobowiązany do zapłaty alimentów, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego;

- od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5 ustawy.

Zakreślony przez ustawodawcę 3-miesięczny termin na uzupełnienie wniosku o świadczenie wychowawcze i udokumentowanie faktu ustalenia alimentów na rzecz dziecka nie zawsze jest możliwy do spełnienia przez rodzica samotnie wychowującego dziecko z uwagi na niezależne od rodzica okoliczności, m.in.:

- kilkumiesięczne oczekiwanie na wyznaczenie w sądzie terminu sprawy o alimenty i uzyskanie orzeczenia,

- nie spełnia wymogów ustawowych umowa alimentacyjna, która została zawarta w formie aktu notarialnego a rodzic sumiennie wywiązuje się ze swojego obowiązku alimentacyjnego, a więc nie było konieczności występowania do sądu o nadanie klauzuli wykonalności,

- sądy odmawiają nadania klauzuli wykonalności umowom notarialnym, gdy rodzic płaci alimenty regularnie i nie uchybił terminowi płatności, gdyż służąca przymusowej egzekucji klauzula nie jest w takiej sytuacji konieczna - co skutkuje niemożnością ubiegania się o świadczenie wychowawcze.

Mając na względzie fakt, iż wsparcie udzielane rodzinom w ramach Programu Rodzina 500+ jest niezwykle istotne, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958) uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie stanowiska w sprawie, a także poinformowanie, czy w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są analizy i monitoring wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2017 r. rozwiązań w kontekście wskazywanych przez rodziców samotnie wychowujących dzieci utrudnień w spełnieniu wymogów niezbędnych do uzyskania świadczenia wychowawczego.

[Adam Bodnar]